

- матеріалі англійського мови): дис... канд. пед. наук : 13.00.01 / Полонская Тамара Константиновна. – К., 1993. – 189 с.
20. Пророк Н. В. Формирование мотивов учения у шестилетних детей: методические рекомендации / Н. В. Пророк, Л. А. Бондаренко. – К. : Киевская книжная типография научной книги, 1984. – 61 с.
21. Пулгрэм Э. "Человек говорящий" – этимологический подход / Э. Пулгрэм // Наука и жизнь. – 1971. – № 7. – С. 86–91. Мокіна А.Г. Старший дошкільник як суб'єкт навчання іноземної мови в контексті особистісно-діяльнісного підходу
22. Рейпольська О. Д. Педагогічні умови мовленнєвого розвитку дітей у різновіковій групі дитячого садка (на матеріалі англійської мови) : дис... канд. пед. наук : 13.00.08 / Рейпольська Ольга Дмитрівна. – Маріуполь, 2004. – 236 с.
23. Смирнова Е. О. Детская психология: учебник для вузов / Е. О. Смирнова. – М. : Гуманитарный издательский центр ВЛАДОС, 2006. – 366 с.

This article reveals the essence of the methods of personal-activity approach. An analysis of the characteristics of a senior preschooler aged five to six years. The personal and activity readiness of the senior preschooler to master a foreign language was considered.

Key words: senior preschooler aged five to six, learning motives, psychological neoplasms, personal-activity approach, leading activity.

УДК 373.2.016:811.111

А.С. ДУБРОВА, О.С. ФОРСЮК

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ЗДО

У статті висвітлено зміст та основні принципи сучасних методів навчання дітей дошкільного віку іноземних мов, використання їх на практиці у ЗДО. Охарактеризовано психологічні особливості готовності дітей до вивчення іноземної мови. Проаналізовано можливості використання традиційних та сучасних методів навчання дітей дошкільного віку іноземної мови на практиці.

Ключові слова: іноземна мова, діти дошкільного віку, особливості навчання, ігрова ситуація, метод повної фізичної реакції, дидактична гра, мультимедійні засоби.

Постановка проблеми. Іноземна мова стрімко входить в наше життя, сприяючи інтеграції українського суспільства у світовий культурний простір. Саме тому знання іноземних мов стає потребою часу, є необхідною умовою визначення освіченості сучасної людини. Варто залучати й маленьких дітей до вивчення іноземних мов. Адже це не лише розвине індивідуальні мовленнєві здібності дитини, а й створить передумови для подальшого оволодіння іншими мовами, а також виховає толерантне ставлення до представників інших культур.

У зв'язку зі стратегіями розвитку держави, та великим запитом суспільства – сучасна система іншомовної підготовки передбачає більш раннє навчання іноземних мов, оскільки покращення ефективності навчання дітей дошкільного віку іноземної мови є одним із нагальних питань сучасної педагогічної системи. Отже важливим питанням є пошук ефективних підходів, методів, форм і засобів підготовки дітей дошкільного віку до якісного іншомовного спілкування, оскільки на сьогодні ця проблема знаходиться на стадії дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На думку багатьох дослідників дошкільний віковий період є найбільш чутливим для оволодіння дітьми основами іноземного мовлення. Аналіз наукових праць свідчить про актуальність вивчення процесу підготовки дітей до іншомовного спілкування. Велика кількість науковців займаються розв'язанням цього питання. Н.В. Імедадзе, Р. Пенфілд, розглядали проблему періодизації чутливості до засвоєння іноземних мов дітей дошкільного віку; А. Богуш, Н. Гавриш, К. Крутій, Т. Піроженко вивчали мовленнєву діяльність дітей дошкільного віку; М.Вашуленко, Г.Ніколайчук, Л.Калмикова вивчали готовність дітей дошкільного віку до мовлення як лінгводидактичну проблему; Л.Айдарова, М. Лісіна, А. Маркова, досліджували комунікативний підхід до розвитку мовлення дітей дошкільного віку; Д.Б.Ельконін, М. Лісіна займалися вивченням процесу формування навичок іншомовного спілкування, як різновиду мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку; Б.Г.Ананьєв, О.О.Бодальов, Б.Д.Паригін та інші вивчали сутність феномену спілкування серед дітей дошкільного віку; Л.А.Венгер, О.В.Запорожець, Г.С.Костюк, С.Є.Кулачківська, Г.О.Люблінська, І.Луценко присвятили свої роботи проблемі педагогічного спілкування з дошкільниками; О.В.Бойко, Ю.І.Веклич, Г.В.Матюха, Р.Ю.Мартінова, С.Ю.Ніколаєва, Є.І.Негневицька, Ю.І.Пассов, С.В.Соколовська проводили дослідження щодо навчання дітей дошкільного віку іншомовного спілкування.

Питання щодо віку дітей для початку навчання іноземних мов, залишається наразі дискусійним. Деякі вчені (І.В. Веронська, Н.В. Імедадзе, Л.Г. Калініна, Н. Ронже, О.І. Митецька, О.Ю.Протасова) наполягають на ефективності навчання дітей іноземних мов, з моменту народження до 3-х років у колі сім'ї, за відомим класичним принципом "одна особа – одна мова". На думку М. Монтессорі чутливий період для вивчення

іноземних мов – це вік від 2-х до 7-ми років [3, с. 15]. Більшість же вчених вважає найбільш сприятливим, для початку навчання іноземних мов дітей, вік від 4 до 6 років (А.Ф.Гергель, О.І. Негневицька, Т.К. Полонська, Е. Пулгрем, В. Пенфілд, З.Я. Футерман, Т.М. Шкваріна, К. Agoston, Th. Andersson та ін.).

Проблемами навчання іноземної мови дітей дошкільного віку займалось чимало науковців. Так, О. Глухарева розглядала використання наочності під час навчання дітей дошкільного віку іноземної мови, О. Матецька вказувала на важливість використання мовної гри під час вивчення іноземної мови дітьми дошкільного віку, З. Нікітенко розкрила роль та функції підручника у навчанні дітей іноземної мови. [2]

Не дивлячись на проведені дослідження, деякі аспекти навчання дітей дошкільного віку іноземних мов, так і залишаються не розв'язаними, а саме вік дітей дошкільного віку з якого доцільно починати навчання, не достатня кількість навчально-методичних комплексів для дітей дошкільного віку, не достатньо вивчене питання щодо сучасних методів навчання іноземних мов дітей дошкільного віку, проблема недостатності практичного досвіду серед молодих фахівців і до певної міри не бажання практикуючих спеціалістів до переосмислення та впровадження нових методів навчання іноземних мов дітей дошкільного віку.

Формулювання цілей статті (постановка завдань). Мета статті – проаналізувати особливості традиційних та сучасних методів навчання англійської мови дітей дошкільного віку, відповідно до психологічних особливостей навчання іноземної мови дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Вивчення іноземних мов на ранньому етапі має розглядатися як засіб розвитку особистості дитини з урахуванням її мотивів, інтересів і здібностей. Доведено, що дитина розвивається, виховується, пізнає світ і себе через спілкування і мовленнєву діяльність. Вивчення іноземних мов у ранньому віці спрямоване на мовленнєвий розвиток дітей дошкільного віку у найбільш сприятливий для них період. Унікальна схильність дитини до вимови, до сприйняття іноземних мов визнана багатьма дослідниками. Особливості оволодіння дошкільниками іноземними мовами пов'язані з безпосередністю дитячого сприймання, відкритістю до спілкування, спонтанністю оволодіння новими знаннями. Дитина дошкільного віку особливо сприятлива до фонетики й інтонації мовлення. Вік від народження до шести років життя є сенситивним періодом для мовленнєвого розвитку зростаючої особистості. Вивчення іноземних мов не лише розвиває індивідуальні мовленнєві здібності дитини, а й створює передумови для оволодіння нею в подальшому іншими мовами. На думку таких учених, як М.А.Бонк, Л.А. Венгер, Р.У.Рогова, Л.З.Виготського, Є. І.Негневицької, А. М. Шахнарович вивчення іноземних мов позитивно впливає на загальний психічний розвиток дитини, мовні здібності, розширення загального кругозору.

Основною метою навчання іноземної мови дітей дошкільного віку є формування у дитини елементарних навичок спілкування цією мовою. Процес спілкування завжди асоціюється зі знанням слів, а володіння мовою з лексичними навичками. Засвоєння іноземної лексики дітьми дошкільного віку відбувається на основі чуттєвого досвіду, за допомогою різних аналізаторів (зорового, слухового, смакового, дотикового). Саме тому навчання англійської мови в ЗДО потребує пошуку якісно нових форм і методів подачі матеріалу, що зможе задовольнити всі ці вимоги, при мінімальній витраті часу та зробить процес засвоєння дітьми нових знань цікавим і захоплюючим.

Історія методики навчання іноземних мов завжди була зорієнтована на пошуки найбільш раціонального методу навчання дітей. Завжди методи навчання іноземних мов були у тісному взаємозв'язку із запитом суспільства, навіть зміст та завдання навчання мови, а подекуди і вибір самої мови залежав від цього. Отже на сучасному етапі, коли практичність використання мови стоїть на першому місці, ми маємо віднайти методи, які в найбільшій мірі будуть допомагати готувати дітей до іншомовного спілкування. Фахівці, що займаються навчанням іноземних мов дітей дошкільного віку мають використовувати різноманітні форми і методи, що сприятимуть мовленнєвій активності дітей.

Метод (грец. *methodos*- спосіб пізнання) навчання – упорядкована сукупність методичних прийомів, дій та операцій, за допомогою яких організовується навчальна діяльність учнів і процес засвоєння знань [4].

Класифікація методів навчання іноземних мов викликає певні труднощі, оскільки в основі їх назв лежать найрізноманітніші ознаки. Ми вважаємо, що доцільніше розподілити методи навчання іноземних мов на традиційні та сучасні.

Традиційні:

- Безпосередній/прямий метод
- Граматично-перекладний метод
- Аудіо-лінгвальний метод
- Когнітивний метод

Сучасні:

- Метод повної фізичної реакції (TPR)
- Сугестивний
- Комунікативний

Серед методів репродуктивного оволодіння мовою найбільш дієвими є усний метод г. Пальмера, аудіолінгвальний та аудіовізуальний методи. [6, ст. 15-16]

Одним із поширених методів у навчанні дітей іноземних мов є метод повної фізичної реакції. Навчання іноземних мов має стати для дитини бажаним і цікавим процесом. Оскільки формування мовленнєвої активності можливе за умови наявності в дитини потреби в емоційному спілкуванні з дорослими, зазначимо

«позитивному емоційному спілкуванні», то саме цей метод сприяє в цьому як найкраще.

Учені давно помітили, що зазубрювання матеріалу не дає позитивних результатів. Метод TPR допомагає навіть дітям 2-3 років швидко, ефективно запам'ятовувати, а у старшому віці цей метод сприяє активізації мовлення дітей.

Цей метод широко використовується у Великій Британії та США. Метод TPR базується на узгодженні мовлення і дії: навчання мовлення здійснюється через фізичну (моторну) активність. Розробник методу – Джеймс Ашер (James Asher), професор психології університету Сан Хосе в Каліфорнії. TPR пов'язаний з теорією сліду пам'яті (trace theory) в психології, за якою, чим частіше та інтенсивніше фіксуються зв'язки в пам'яті, тим сильніші асоціації і більша ймовірність, що вони будуть відтворюватися. Відтворення може відбуватися вербально чи разом з моторною активністю. Винахідник цього методу Дж.Ашер вважає, що поєднання вербальної і моторної активності підвищує ефект відтворення. Науковець дослідив, що мовлення, з яким ми звертаємося до дітей, переважно складається з наказів і розпоряджень, на які діти спочатку реагують фізично, а потім вербально. Ашер стоїть на позиціях школи гуманістичної психології щодо ролі афективних (емоційних) факторів у навчанні мов. Метод, що пов'язує навчання з ігровою рухливою діяльністю, на його думку, знімає стреси, створює у дітей позитивний настрій, що полегшує навчання та мотивацію до подальшого вивчення іноземних мов. Основними принципами цього методу є:

- розуміння іноземних мов має передувати говорінню;
- розуміння необхідно розвивати шляхом виконання наказів;
- змушувати дітей говорити, а тим більше примушувати - не потрібно, завдяки наказам та фізичним діям під час їх виконання спонтанно розвивається готовність до говоріння.

Наш досвід використання посібників різних іноземних авторів на заняттях з іноземних мов у дошкільному навчальному закладі свідчить про активне використання цієї методики протягом усього курсу навчання. На кожному занятті використовуються пісні, історії, казки, ігри, римівки, діалоги та ін.

Ще одним з ефективних методів навчання дітей дошкільного віку іноземних мов є сугестивний метод. Сугестивне навчання досить широко використовується в методиці викладання іноземних мов. Ще в 70-ті рр. XX ст. болгарський лікар-психіатр Г. Лозанов запропонував своєрідну технологію сугестивного навчання – цілеспрямоване навіювання на основі релаксації у звичайному стані свідомості, що приводить до виникнення ефекту гіпермнезії, тобто надзапам'ятовуванню.

Сугестивний метод ґрунтується на таких принципах:

1. створення сприятливих умови для оволодіння усним мовленням;
2. особистісно-орієнтоване навчання;
3. емоційно-позитивні стосунки;
4. навчання у двох планах свідомому та підсвідомому;
5. засвоєння та активізація матеріалу в атмосфері гри;
6. навчальний матеріал вводиться на основі полілогів;
7. основна увага приділяється усномовленнєвій комунікації;

На практиці цей метод використовується у процесі вивчення з дітьми іноземних мов повсякчас. Оскільки найпоширенішою та найефективнішою формою активного відбиття дитиною обліку, поведінки і діяльності людей є гра (Л.С.Виготський, П.Я.Гальперін, Л.В.Долинська, О.В.Запорожець, О.Л.Кононко, Г.С.Костюк та інші) і саме під час гри відбувається на перший погляд несвідома активізація мовлення дітей.

Т. Шкваріна, на заняттях з англійської мови діти мають постійно перебувати в умовах уявної ігрової мовленнєвої діяльності, бо саме така діяльність вимагає активності, зосередженості, уваги, точності і швидкості нагадування, адекватного використання як англійської, так і рідної мови. Кімната для занять має бути відповідним чином обладнана та умебльована. Провідним методом виступає дидактична гра з розвитку англомовного мовлення дітей на основі елементарної лексики дитячого спілкування, в якій дії дітей регулюються ігровими завданнями та правилами [5,с.52].

Дидактичні ігри – це різновид ігор з правилами, спеціально створеними педагогами. Вони спрямовані на вирішення конкретних завдань у навчанні і вихованні дітей. Основна особливість дидактичних ігор визначена їх назвою: це навчальні ігри. Навчальне завдання втілюється авторами гри у відповідному змісті, реалізується за допомогою ігрових дій, які виконують діти. Дитину зацікавлює у грі не навчальне завдання, що в ній закладене, а можливість виявити активність, виконати ігрові дії, отримати результат, виграти [1, с.21-22].

В залежності від призначення ігри поділяються на три групи: дидактичні, комунікативні, творчі. Дидактичні ігри англомовного спрямування в свою чергу поділяються на: граматичні, лексичні, фонетичні, орфографічні.

Модельною схемою кожного заняття має бути уявна ігрова ситуація. З перших занять діти мають обрати собі героя (це може бути Буратіно, Принц, Попелюшка та інші). На кожному уроці діти розігрують уявні ситуації «у магазині», «у лісі», «на подвір'ї» і т.д., тим самим удосконалюючи навички говоріння, аудіювання, поповнюють свій словниковий запас.

Ігри при навчанні іншомовної лексики повинні використовуватись із врахуванням таких вимог:

- бути економними за часом і спрямованими на вирішення освітніх завдань;
- знімати напругу й стимулювати активність дітей;
- реалізовувати ігровий момент;

- бути «керованими», не збивати заданий ритм роботи на занятті й не допускати ситуації, коли гра виходить з-під контролю;

- не залишати жодного учасника пасивним або байдужим.

Ефективність застосування дидактичних ігор у навчанні іншомовної лексики залежить від дотримання вчителем відповідних вимог, а саме:

1. Вчитель повинен враховувати уже набутий досвід участі дітей у різних видах ігор, це є важливим чинником того, чи усвідомлюють діти зміст, сюжет, правила та навчальні завдання гри.

2. Дидактичні ігри англomовного змісту мають бути насичені емоційно-пізнавальним змістом.

3. Вчителеві варто доцільно відбирати ігри, що будуть спрямовані на відпрацювання тих чи інших англomовних навичок та вмінь.

4. Необхідно використовувати ті дидактичні ігри, які будуть враховувати інтереси та індивідуальні особливості дітей.

5. Для того, щоб залучати дітей до іншомовної мовленнєвої діяльності, підтримувати інтерес протягом заняття, треба створювати якісний, яскравий, цікавий наочний та роздатковий матеріал.

На сьогодні поширення серед методів навчання набув комунікативний метод. Розробкою комунікативного методу в тій чи тій мірі займалось багато наукових колективів і методистів у різних країнах. Найбільш вагомий внесок в обґрунтування методу зробили найпопулярніші його прихильники: У. Литлвуд (Англія), Ю. Пассов (Росія), Г. Піфо (Німеччина), Г. Уїдоусан (Англія).

Ю. Пассов висуває принципи організації навчання іноземних мов на засадах комунікативного методу:

1. мовленнєва спрямованість навчального процесу, яка полягає у тому, що шляхом до мовленнєвої практичної мети є саме практичне користування іноземною мовою;

2. індивідуалізація при керівній ролі її особистісного аспекту як головного засобу створення мотивації й активності учнів з урахуванням їхнього життєвого досвіду, контексту діяльності, сфери інтересів, емоційної сфери та статусу конкретної особистості в колективі;

3. функціональність, яка забезпечує відбір іншомовного матеріалу, адекватного процесу комунікації;

4. ситуативність, що розглядається як засіб мовленнєвої стимуляції та умова розвитку мовленнєвих навичок;

5. новизна, яка виявляється у постійній зміні предмета розмови, обставин, завдань та ін.

Основною метою навчання іноземних мов за цим методом є навчання не системі мови, а її застосуванню в реальному (переважно усному) спілкуванні, а основним засобом навчання виступають ситуації, що моделюють реальне спілкування.

Останнім часом активно розробляється методика використання комп'ютерних програм, які забезпечують не лише сприймання інформації, а й дозволяють здійснити навчання та контроль засвоєння іноземної мови на різних рівнях складності. Саме тому технічні засоби навчання є невід'ємною частиною вивчення мови. Вони вимагають використання різних технічних засобів, таких як магнітофон, аудіокасети, телевізор, комп'ютер тощо. [5, ст.22]

Враховуючи сучасні інтереси дітей, досить продуктивним буде використання мультимедійних засобів, а саме мультимедійної презентації. Нові можливості мультимедійних засобів очевидні. Мультимедійне середовище значно вище за інформаційною щільністю. Як відомо, одна сторінка тексту містить інформацію, яку людина промовляє приблизно за 1-2 хвилини. За цей самий час повноекранне відео несе інформації у сотні разів більше. [3]. Перевагами таких презентацій є: візуальний супровід до матеріалу; наближення дітей до реального життя; інформація подається швидко, легко засвоюється дітьми. Оскільки у дошкільників переважає наочно-образне мислення і невеликий життєвий досвід, їх приваблює новизна, привертає і затримує увагу на певний час динамічність і яскравість зображень, які створюються завдяки анімаційним можливостям мультимедіа. Дітям властива швидка втомлюваність від одноманітної роботи, тому зміна слайдів, їх різноманітність, ефекти анімації, аудіо оформлення - це те, що може створити на занятті ігрову атмосферу та настрій.

Наступним важливим мультимедійним засобом є комп'ютерні ігри. Насамперед, комп'ютерні ігри повинні розвивати творчі здібності дитини, бути близькими до її інтересів та сприяти моральному, естетичному та розумовому розвитку дитини. Вони не повинні замінювати звичайні ігри, навпаки, повинні доповнювати їх.

В. Моторін зазначає, що через комп'ютерні ігри діти залучаються до дослідницької діяльності, вони отримують інформацію, вчать правильно її аналізувати, робити висновки та коректують подальші свої дії.

Висновки. Отже іншомовне мовлення дітей дошкільного віку відіграє важливу роль у психічному, особистісному, соціальному розвитку, іноземні мови виступають як засоби формування вмінь усного спілкування дітей дошкільного віку. Сьогодні представлено чимало методів та засобів вивчення англійської мови, кожен з яких має як позитивні так і негативні сторони. Але правильний підбір методів, їх вдале поєднання сприяє активізації мовлення дитини та готує її до вивчення іноземних мов у школі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богущ А. М., Луцан Н. І. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи. Навч.- метод. посібник. – К. : Видавничий дім "Слово", 2008. – 256 с.

2. Білолипецький Д. А. Проблеми підготовки дітей дошкільного віку до вивчення англійської мови: аспект мовленнєвої діяльності – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua>
3. Хомич С. Використання мультимедійних засобів у навчально-виховному процесі початкової школи // Початкова школа. - 2010. - № 11. - С. 41-43.
4. Чайка В. М. Основи дидактики : навч. посіб. / В. М. Чайка. - К. : Академвидав, 2011. - 238 с. - (Альма-матер)
5. Шкваріна Т. Англійська мова для дітей дошкільного віку: прогр., метод.реком./Т. Шкваріна – К.: Шк.світ, 2008. – 112 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
6. Шкваріна Т. М. Англійська мова для дітей дошкільного віку: книга для вчителя/ Тетяна Шкваріна. – К.: Шк. світ, 2009. – 160с.

The article highlights the content and basic principles of modern methods of teaching preschool children foreign languages, their use in practice in preschool. The psychological features of children's readiness to learn a foreign language are described. The possibilities of using traditional and modern methods of teaching preschool children a foreign language in practice are analyzed.

Key words: *foreign language, preschool children, peculiarities of learning, game situation, method of full physical reaction, didactic game, multimedia means.*

УДК 373.2.016:811.111

Л.В. МОРОЗ, А.В. НЕЗДЮР

ЗНАЧЕННЯ ДОШКІЛЬНОГО ДИТИНСТВА ЯК СЕНСИТИВНОГО ПЕРІОДУ ДЛЯ ОПАНУВАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

У статті розкрито значення та перспективи вивчення іноземної мови дітьми дошкільного віку в умовах сучасного закладу дошкільної освіти.

Ключові слова: *сенситивний період, іноземна мова, діти дошкільного віку.*

Актуальність роботи. Зміни які відбуваються в нашому суспільстві, викликали безпрецедентний вибух інтересу до іноземних мов. Потреба швидкого й ефективного оволодіння іноземними мовами викликає до життя нові форми та методи навчання. Іноземна мова дедалі наполегливіше входить у наше життя, інтегруючи українське суспільство зі світовим культурним простором.

Відтак знання іноземних мов стає потребою часу, необхідним компонентом освіченості сучасної людини. Вивчення хоча б однієї іноземної мови не лише розвине індивідуальні мовленнєві здібності дитини, а й створить передумови для оволодіння іншими мовами, виховає толерантне ставлення до носіїв інших культур.

Інтеграція України в європейську спільноту є об'єктивним чинником підвищення інтересу до проблеми раннього навчання іноземних мов загалом та англійської мови зокрема. З кожним роком все більше закладів дошкільної освіти (ЗДО) вводять вивчення іноземних мов у свої навчальні програми.

Аналіз досліджень і публікацій свідчить про те, що проблема раннього навчання англійської мови розглядалась у дослідженнях Т. В. Бабенко, О. Б. Бігіч, Г. В. Рогової та інших. Важливі організаційні та методичні засади навчання англійської мови в ДНЗ розкрито у наукових роботах Н. С. Барбелко, І. В. Вронської, К. Ю. Віттенберг, Т. М. Шкваріної та ін. Аспекти інтеграції інноваційних технологій у методичний контекст занять англійської мови у ЗДО визначено у практичних розробках Є. А. Ганжи, С. В. Гунько, О. Є. Дем'яненко та ін. [3].

Мета даної статті полягає в обґрунтуванні особливого значення дошкільного дитинства як сенситивного періоду для опанування іноземною мовою.

Виклад основного матеріалу. «Іноземна мова» згідно Базового компоненту дошкільної освіти представлена у варіативній частині освітньої діяльності навчального закладу, де визначено зміст освіти (комунікативно-мовленнєва компетенція дитини) і окреслено результати освітньої роботи: дитина диференціює звуки іноземної мови, вимовляє їх правильно, з відповідною інтонацією; сприймає та реагує на звертання, нескладні команди та інструкції педагога, дає відповідь на прості запитання стосовно імені, віку, місця проживання тощо; знає та може озвучити окремі вірші, римування, пісеньки; робить коротке зв'язне повідомлення за запропонованою тематикою, правильно його оформлюючи з точки зору норм мови, що вивчається в межах запропонованого мовного матеріалу; уміє працювати в парах та групах [1].

У цьому напрямку активно проводяться експериментальні дослідження щодо навчання дітей дошкільного віку іноземним мовам (О.Бойко, К.Віттенберг, Ж.Роже, В.Леопольд, Н. Імедадзе, Е.Негневицька, С.Соколовська, Т.Шкваріна) Дошкільне дитинство – це сенситивний період опанування іноземної мови, тому не можна не погодитися із твердженням, що впровадження навчання іноземної мови дітей дошкільного віку викликало низку проблем: недостатня кількість фахівців здатних в однаковій мірі успішно працювати за двома напрямками – забезпечити дошкільну освіту і навчання іноземної мови.

У сучасній науковій літературі (як вітчизняній, так і зарубіжній) існує невелика кількість конкретних методичних рекомендацій, щодо навчання дітей іноземної мови конкретно за віковими групами: адже діти за віком розподіляються на молодшу, середню, старшу і підготовчу групи. Так, ідеальним варіантом були б методичні розробки окремо для кожного року життя дитини – для 3-х річних малюків, 4-х річних, 5-ти річних,

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

1. *Бісовецька Л.А.* – кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії і методик початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету.
2. *Боровець М.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
3. *Бурчак К.І.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
4. *Венгловська І.А.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
5. *Власюк О.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
6. *Гаврилюк С.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
7. *Гавєська А.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
8. *Гілянчук В.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
9. *Гнатюк О.М.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
10. *Голубнюк Г.Р.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
11. *Голубнюк К.Р.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
12. *Гордійчук А.С.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
13. *Грушовець К.М.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
14. *Гуцал Ю.С.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
15. *Давидюк І.А.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
16. *Данілова Н.Р.* – старший викладач кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
17. *Драгун Я.С.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
18. *Дениско Я.О.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
19. *Денисюк Л.В.* – викладач кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
20. *Дуброва А.С.* – аспірант 4 курсу Рівненського державного гуманітарного університету.
21. *Іванова І.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
22. *Івашкевич Е.Е.* – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри практики англійської мови Рівненського державного гуманітарного університету, перекладач.
23. *Івашкевич Е.З.* – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри загальної психології та психодіагностики Рівненського державного гуманітарного університету
24. *Іллюк М.Ф.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
25. *Кирилюк Ю.Ю.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
26. *Ковальчук М.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
27. *Ковалюк В.В.* – викладач кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
28. *Колошва А.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
29. *Кравчук М.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
30. *Левчун А.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
31. *Лисенко К.С.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
32. *Лук'яник Л.В.* – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методик початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету.
33. *Мамчур Н.Ф.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
34. *Мартинюк А.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
35. *Мінько А.І.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету
36. *Мирончук О.О.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
37. *Михальчук Н.О.* – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови Рівненського державного гуманітарного університету.
38. *Мороз Л.В.* – кандидат філологічних наук, доцент, професор, завідувач кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
39. *Мороз Н.М.* – викладач кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
40. *Набочук О.Ю.* – заступник начальника управління, начальник відділу професійно-технічної та вищої освіти Управління освіти і науки Рівненської обласної державної адміністрації
41. *Нездюр А.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
42. *Онищук О.М.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
43. *Останчук М.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
44. *Павелків К.М.* – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
45. *Пасічник Т.М.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
46. *Пась В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
47. *Потапчук Ю.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
48. *Рока А.С.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
49. *Романюк С.К.* – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
50. *Сидорчук А.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.

51. *Собчук Д.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
52. *Трофімчук В.М.* – старший викладач кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
53. *Форсюк О.С.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
54. *Хімич М.М.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
55. *Ходоровська І.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
56. *Холявська І.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
57. *Чайковська М.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
58. *Шворак А.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
59. *Шевцова І.П.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
60. *Юсенко Н.І.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
61. *Юсюк Я.В.* – магістр Рівненського державного гуманітарного університету.
62. *Ясногурська Л.М.* – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету.
63. *Яцюрин А.О.* – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука.

ЗМІСТ

В.В. Ковалюк, І.А. Венгловська Навчання англійської мови дітей дошкільного віку	3
С.К. Романюк, В.В. Гілянчук Засоби оптимізації пізнавальної активності старших дошкільників на занятті іноземної мови	4
І.В. Краля, К.Р. Голубнюк Особливості навчання дошкільників іноземної мови	7
В.М. Трофімчук, Ю.С. Гуцал Актуальність вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку	9
С.К. Романюк, Я.О. Дениско Сучасні підходи до вивчення іноземної мови школярами з особливими освітніми потребами	10
Н.Р. Данілова, К.С. Лисенко Особливості навчання іноземної мови дітей дошкільного віку	12
С.К. Романюк, М.В. Остапчук Психологічні особливості навчання англійської мови учнів початкової школи	15
Н.Р. Данілова, В. Пась Розвиток навичок слухання в дітей дошкільного віку на заняттях англійської мови	19
Л.В. Денисюк, А.В. Мартинюк Навчання іноземної мови старшого дошкільника з використанням особистісно-діяльнісного підходу	21
А.С. Дуброва, О.С. Форсюк Використання сучасних методів навчання іноземної мови дітей дошкільного віку у ЗДО	23
Л.В. Мороз, А.В. Нездюр Значення дошкільного дитинства як сенситивного періоду для опанування іноземною мовою	27
Н.М. Мороз, О.М. Онищук Гра та її роль на уроках англійської мови в початкових класах	28
Л.М. Ясногурська, Я.В. Юсюк Сучасні методи навчання іноземної мови у закладах дошкільної освіти	31
Н.М. Мороз, Г.Р. Голубнюк Старший дошкільник як суб'єкт навчання іноземної мови в контексті особистісно- діяльнісного підходу	33
В.В. Ковалюк, А.В. Сидорчук Розвиток аудіативних умінь у дітей старшого дошкільного віку на заняттях англійської мови	36
Л.М. Ясногурська, А.В.Шворак Особливості навчання дітей старшого дошкільного віку англійської мови	37
Л.В. Мороз, Н.І.Юсенко Вивчення іноземної мови як засіб розвитку іншомовної мовленнєвої компетенції дошкільника	39
Н.М. Мороз, К.І. Бурчак Використання інноваційних технологій в навчанні англійської мови дітей 6-7 річного віку	41
Н.М. Мороз, А.В. Колошва Особливості занять іноземною мовою з дітьми, що мають фонематичні вади слуху	43
К.М. Павелків, О.М. Гнатюк Ігрові методи навчання дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення іноземною мовою	46
К.М. Павелків, М.М. Хіміч Усна народна творчість – потужний засіб розвитку іноземної мови дітей дошкільного віку	48
А.С. Дуброва, С.В. Гаврилюк Афазія і білінгвізм	50
С.К. Романюк, К.М. Грушовець Методичні та змістові проблеми заняття іноземної мови у дошкільному початковому закладі	53
В.М. Трофімчук, А.С. Гордійчук Навчання дітей старшого дошкільного віку англійської мови засобами поетичних творів	56
Л.М. Ясногурська, М.В. Ковальчук Сучасні підходи до навчання англійської мови: орієнтація на реалізацію особистісно - діяльнісного та компетентнісного підходів	59
Л.М. Ясногурська, Я.С. Драгун Особливості навчання дошкільників двомовного спілкування	62
К.М. Павелків, Т.М. Пасічник English as a component of the training a modern historian	63
Л.В. Мороз, О.О. Мирончук Використання ігрової діяльності з елементами іноземної мови при розвитку зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення	68
В.М. Трофімчук, Н.Ф. Мамчур Використання мультимедійних технологій у навчанні англійської мови дітей дошкільного віку	71
Н.Р. Данілова, І.А. Давидюк Методика викладання англійської мови для старших дошкільників із загальним недорозвитком мовлення	72
К.М. Павелків, І.В. Іванова Формування зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку засобами художніх творів	75
Л.В. Денисюк, М.В. Кравчук Мультимедійна презентація – як засіб вивчення англійської мови у дошкільному віці	77
В.В. Ковалюк, Д.В. Собчук Використання американських та британських інтерактивних методів навчання та виховання у сучасному українському закладі дошкільної освіти	79
Л.М. Ясногурська, І.В. Ходоровська Значення використання мультимедійних засобів в процесі навчання іноземної мови дітей дошкільного віку	82
К.М. Павелків, І. Холявська Importance of English language in historical profession	85

К.М. Павелків, А.В. Гаєвська Застосування арт-терапії у процесі вивчення іноземної (англійської) мови дітьми з мовленнєвими порушеннями	87
К.М. Павелків, А.В. Левчун Інформаційно-комунікаційні технології та інтернет-ресурси як мотиваційні фактори у вивченні іноземної мови у початковій школі	90
К.М. Павелків, І.П. Шевцова Особливості просодичної сторони мовлення при дизартрії у дітей старшого дошкільного віку	92
Н.М. Мороз Емоційні концепти «Любов/Love» та «Ненависть/Hate(Hatred) як концепти-опозиціонери	94
Л.В. Мороз Метажанрова природа рольової лірики	96
Л.М. Ясногурська Language representation of the “Fear” concept in the modern English on the examples of Stephen King’s works “Salem’s Lot” and “Pet Sematary”	99
Л.В. Лук’яник, М.В. Боровець Мовні деформації у щоденному спілкуванні учнів початкових класів	102
Л.В. Лук’яник, М.Ф. Ілюк Теоретико-практичні основи вивчення розділу «Морфологія» у початкових класах	105
Л.В. Лук’яник, А.І. Мінько Етимологізація термінолексем у процесі засвоєння граматичних понять	107
Е.З. Івашкевич, О.Ю. Набочук Psychological ways of the development of creative competence of pupils at the lessons of foreign language	109
Н. Мухалчук, Е. Івашкевич, А. Ятсjuryk Parts of speech which characterize the emotion of “Fear”	115
Л.А. Бісовецька, Ю.Ю. Кирилюк Формування понять про словосполучення в учнів початкових класів	121
Л.М. Ясногурська, О.В. Власюк Технологія вивчення художніх творів на уроках літературного читання	123
Л.В. Денисюк, Ю.В. Потапчук Використання інноваційних методів у практичній діяльності викладача іноземної мови	125
Н.Р. Данілова, А.С. Рока Інноваційні методи викладання іноземних мов	128
С.К. Романюк, М.В. Чайковська Main aspects of educational video materials design for use in educational process of higher educational institutions	130
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	135
ЗМІСТ	137